

Szerkesztői szállítás

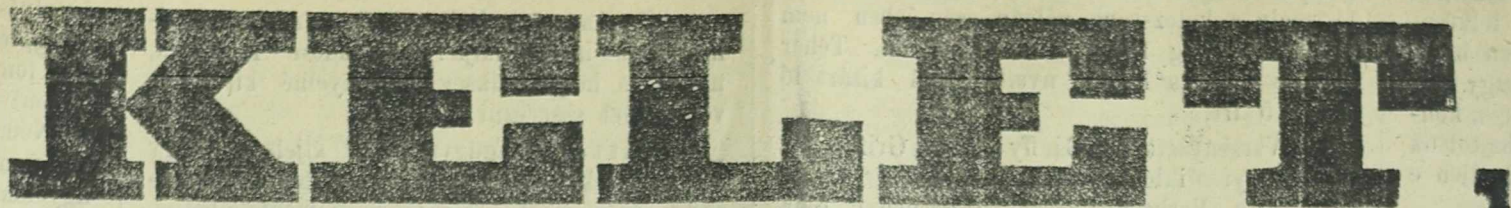
Belső-kerületi 21. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények nem azonosíthatók.

Az értékesítési díjakat a Kéziratok nem adnak vissza.

Előfizetési díj:

Egész évre 12 frt.
Félévre 6 „
Negyedévre 3 „
Egy hónapra 1 „

Megjelenik minden nap, az ünnepeket követő napok kivételével.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hova az előfizetések és hirdetések küldendők.

Hirdetési díjak:

Négyezer hasábozott garmond sor ára 6 kr. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakori hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetések felvételnek:

Bécsben: Oppelt Alajosnál (Wallzeile 22)
„ Hasenstein és Vogelnél (Neuer Markt 11.)
Pesten: Lang Leopoldnál (Erzsebet-tér 9 szám emelet.)

„KELET“

előfizetési feltételei:

Egész évre 12 frt. Negyedévre 3 frt.
Félévre 6 frt. Egy hónapra 1 frt.

Egyes szám ára 5 kr.

Az előfizetési pénzek — legcélszerűbben postai útvánnyal — Kolozsvárra, Stein János könyvkereskedéséhez küldendők.

A „Kelet“ kiadóhivatala.

Pest, sept. 23. 1871.

(L.) Utóbbi levelemben jelzém azon álláspontot, melyet Deák-pártunk a lajthántuli alkotmányhivellel szemben elfoglalhat. Hivatkoztam a törvény világos stipulációjára, mely szerint a birodalom két része közül jogosan egyik sem avatkozhatik a másik fél belügyeibe s az együttes, illetőleg egyértelmű működés kizárólagos tárgyai csak azok, melyek a delegatiónak elhatározása alá tartoznak.

Nyilvánvaló azonban, hogy ez a beavatkozási való tartózkodás egymás belügyei iránt alapföltételül követeli magának a 67-iki kiegyezésnek alapföltételét, azt t. i., hogy a birodalom mindkét felében alkotmányos állapotok tartassanak fenn. Alkotmányos kormányunk, alkotmányosan kiküldött delegatiónk nem érintkezhetnék egy az abszolutizmus alapján álló kormányval, vagy annak bármilyen kiküldöttjeivel. És már, ha a kétoldalú szerződés az egyik részről ily cardinals pontjában sértetné meg: látni való, hogy a másik fél sem érezhetné magát az egyezmény által kötötten, s miután ez egyezményt Deák-pártunk ezúttal absolute fontartandónak itéli: természetes az is, hogy mindent elkövet — az adott jogformák határain belül —, mi a status quo fontartására célravezető lehet.

De csakis az adott jogformák határain belül, azaz a korona tanácsosai és a moralis hatás befolyása által. Minden más, a conspiratio formájába öntött s a szoros belügyekre gyakorlott befolyás oly jogsértés lenne, melyet legkevésbé fog pártunk, a jog-continuitás erős pedestaljára helyezkedett s annak alapján győzelemre jutott Deák-pártunk elkövetni. Mindaz tehát, mit evvel ellenkezett a bécsi — egykor centralista, most, ad actum, magát alkotmányhűnek keresztelt párt — élén dr. Giskrával, a magyar kérdés egykori tagadójával — s annak közlönyei világgyá bocsátanak: merő koholmány s nem egyéb, mint elég esetlen captatio vagy münus, a mivel a bécsi ministeriumot s tagadhatlanul elég erélyes és ügyes pártját megfélemlíteni akarják és remélik.

Evel szemben — a mi fentebbi eszmemenetemet is igazolja — hangsúlyoznom kell, hogy a Hohenwarth-ministerium minden eddigi actiójában, a legelső lépéstől a legutolsóig, nyíltan és határozottan a dualisticus forma fontartása mellett állott, s ha netalán azon utógondolattal tette volna azt, hogy egykor, a végkifejletben, deus ex machina-képen a dualismus leple alól a trinitas buvjék elő: biztosak lehetünk a felől, hogy pártunk és tényleges kifejezője, a kormány, nem fog késni a mostani alkotmány e transsubstantiatioja ellen nemcsak hathatósan tiltakozni, hanem — ha szükség lenne — szilárd viselkedésével is megadni arra a mindenestire döntő választ.

Ez azonban csakis föltevés, s mi

részünkről, a mennyire módunk vala az ügyek rejtettebb szövődéseibe is bepillantani, határozottan állíthatjuk, hogy most még az egész egyáltalán semmi egyéb, mint pusztán föltevés.

Természetesen sok függ attól, hogy milyenekké nővik ki magukat az adott viszonyok, mert a practicus politikus, mint Deák Ferencz igen finom ironiával kötörrukra a képviselőknek, a „Pesti Napló“ által nevében tétetett dementiben, mert — mondjuk — a practicus politicus mindig az adott viszonyokkal vet számot s actiójának minden egyes mozzanata azokhoz alkalmazkodik.

Mint jellemző tény meg kell itt említenem azon sajátosságos álláspontot, melyet baloldalunk e váratlanul fölmerült kérdéssel szemben legújában elfoglalni kezd. Eleinte egészen elámulva szemléli az ügyek illető fejlődését s mintegy figyelő állást vőn, várva, lesve, ha pártunk fedezetlenül találna magát, vagy egyik oldalát föléle hagyni. Ez azonban, mint látszik, hasztalan várva s tovább némaságát sem folytathatva e napi kérdéssel szemben: régi politikáját veszi elő s az untig megszokott nótát kezdi dudolni, baloldali tőket farag ebből a kérdésből is és szíve szakadtából hangoztatja, hogy „aj! haj! hogyan lennénk mi szabad ország, mikor, lám, aggódva kell a Lajthántulra tekintenünk, ha nem közelit-e onnan veszély felénk!“

Arról persze a mi jó baloldalunk soha sem hallott semmit, hogy minden állam saját érdekét is veszélyeztetve láthatja, ha közvetlen közelében zavar, vagy éppen alkotmányváltozás történik. Anglia már mégis csak szabad ország és lám, mily élénken vőn részt — közvetítőleg, pártolól, tiltakozólag — a most lefolyt nagy háborúban. Vagy talán Anglia is csak provinciája volt Franciaországnak? És még kevésbé hallott baloldalunk — a mint látszik — arról, hogy létezik bizony pragmatica sanctio, meg 67-iki XII. t. cikk, melynek alapján igen is oly viszonyban állunk a lajthántuli részekkel, mely kölcsönösen jóba-roszba viheti mindkét országrészt.

Ezekről ők természetesen nem akarnak tudni semmit, mert milyen hathatós frázis kerül belőle: „nem vagyunk független ország!“

Kolozsvár, sept. 24. 1871.

Az igazság érdekében pár észrevételt kell tennünk a „Kolozsvári Közlöny“ <1> jegyű munkatársai mai vezércikkének azon részére, mely a helybeli városi képviselőtestületnek a szervező bizottság megválasztása körüli eljárására vonatkozik.

A t. vezércikkhez legelsőben is pártunkat azzal vádolja, hogy „a szervező bizottság egybealkotását, a képviselőseget meglepve, előre készületlenül, csaknem kizárólag a maga tagjaiból, nyomtatott választó cédulával hajtott végre.“ E vád első pontja merőben alaptalan s az ügy folyamával ismeretlen mystificatiójára célzó. Ugyanis a képviselőtestület minden egyes tagja, a gyűlésre meghívó körlevél útján előlegesen értesítve volt arról, hogy a gyűlés tárgyait a szervező bizottság megválasztása fogja képezni; ha tehát egyesek (a jelen volt 76 képviselő közül 6—7) az előleges értesítés dacára készületlenek voltak, tulajdoníták magoknak. Ily jelentéktelen fractioért a bizottság kiküldetésének elhalasztása aligha lett volna indokolható. Azon évrre, mely szerint pártunk a bizottságot „csaknem kizárólag“ a maga tagjaiból alkotta, egyszerűen csodálkoztunk, hogy az eljárást, melyet a pártunk a vezércikkben ezen csodálkozik. A világ kezdetétől fogva a mai napig minden életrevaló párt megbízásaival, tulajdonképpen, oly emberek

ket szokott megfizetni, kikben van bizodalma s az ellennézettek táborából, legfőképpen méltányossági szempontból, vesz föl kebelébe egyeseket, de mindig csak cum grano salis, már csak azon egyszerű oknál fogva is, hogy miként a t. vezércikkhez is ismeri — „vannak érdekek, melyeknek védelmét, már az emberi természetben levő kényesség miatt is nem lehet a nézetellenesekre bízni.“

Hogy pártunk a választást miért hajtotta végre előre készített s nyomtatott cédulák útján? a gyermekes ellenvetésre a „Kelet“ már megtette észrevételét. A választás mechanizmusának könnyítésére az újabb időben és annyira általánosan elfogadott mód, mind azon helyeken, hol nyomdák léteznek, hogy kár is felelt a szöszaporítás. Kifogást tenni ez ellen nem egyéb, mint a tehetetlenség s ügyefogyottság argumentuma. —

A t. vezércikkhez zokon veszi tovább, hogy nem választották be a bizottmányba Simon Eleket, Jakab Eleket, Sáni Lászlót és Makoldi Sámuel. Hogy ezeknek egy része a közügyek terén igen tiszteltreméltó ember, s mint ilyen a bizottságban helyet foglalhatott volna, az kétséget nem szenved. De méltósátság a t. vezércikkhez meggondolni, hogy a képviselő-testület 125 tagja közt vannak még, az említettekön kívül is, tiszteltreméltó emberek, kik már csak a matematikai lehetetlenségénél fogva sem juthattak be mind a 40-es bizottságba és szükségképpen fön kellett tartani 85 képviselőt s azok között lehet felelősséggel derék és bölcs embereket arra, hogy majdan a bizottsági munkát felülvizsgálják s hiányait reificálják. Midőn a fent említettek e szép feladat vár, az által csak megfizetve érezhetik magukat. Különben, ha nem tévedünk, az említettek között két név csak köpenyegül van felemlítve annak elfedezésére, hogy a más kettőnek: Jakab Eleknek és Simon Eleknek nagyon fáj a kizsírítás. Az elsőre nézve megjegyezzük, hogy köztudomás szerint nagyon elévén foglalta saját ügyeivel s városunk története megírásával, becses idejét nem akartuk igénybe venni; megköszönjük, ha bölcsessége szavát majd a felülvizsgálatnál hallatni fogja. Simon Eleket pedig nem választottuk be azért, mivel a szervezkedés ügyében történt legelső lépésekkel szemben már ellenzéki állást foglalt el, a belügyministeri intézkedést törvénytelennek nyilvánította, azok ellen tiltakozott s így nyilván annak adta jelét, hogy e helyi kérdésből a helybeli baloldal részére politikai tőket akar csinálni. Oly eljárást követett, mint a minőt a mostani kinevezések után kétségenkívül sokan fognak követni. Ez átsétálás az ellenzékhez, nem tudjuk, a kettő közül melyiknek lesz nagyobb nyereség. Hogy különben is neki a képviselőtestületben pártja volna, arról tudomásunk nincsen is; alig is hiszem, hogy az említettek közül, például Sáni László vezéréül elfogadta volna. Hogy 5—6 ember vele tart, az még nem qualificalja őt a pártvezérségre.

A mi Makoldi urat illeti, megjegyezzük, hogy három tisztviselő társával ő is föl volt véve a megválasztandók sorába, de miután az értekezlet elfogadta azon elvet, mely szerint általában az egész városi tisztviselőség közreműködését kell a szervező bizottságnak igénybe venni, a többi tisztviselővel szemben méltánytalan eljárás lett volna négyet közülük a beválasztás által kitüntetni s ez által hallgatólágot azt fejezni ki, hogy a többi a megfizetettéért érdemesnek nem találhatott. Ime egyszerű magyarázata s igazolása azon szörnyű bűnös eljárásnak, hogy Makoldi s pár tisztviselő társa neve utólag a lajstomból kitöröltetett.

Vége legyen a t. vezércikkhez meggyőződve, hogy az a nagy többség, mely most a város ügyeit vezéri, a szervezés ügyét is legjobb belátással, kizárólag a város érdekében fogja keresztülvinni s magát az elfoglalt térről sem alaptalan gyanúsítások, rágalmak, sem piaci botrányos megtámadások által nem fogja leszorítani.

Egy a 40-ből.

Tagosítási ügyek.

(P.) Pár év előtt nem egy közleményt olvastunk fönnbéli czim alatt erdélyi lapjainkban, melyek kisebb-nagyobb időközökkel megjelenve, folyton evidentiában tartották a munkában levő tagosítások s fontosabb legelő-elkülönítések állását; mi nem volt éppen haszontalan munka azokra nézve, kik a közügyek mozzana-

it éber figyelemmel kísérni szeretik. Hanem úgy látszik hálátlanabb foglalkozás volt az magára a szorgalmas közlőre nézve, mert egyszer csak azon vettük észre, hogy a rendszeres tagosítási közlemények gyűlnek s később végkép kimaradnak. E sorok írójának közelebből alkalmá levén egy pár tagosítási tárgyalás lefolyását figyelemmel szemlélni, megkísérti a majdnem bégypesedett ösvényre lépni egy pár újabb adat közlésével.

E nyár folytán a mezőségnek — az erdélyi tagosítások tulajdonképeni fucusának — két jelentősebb közlésében tartott meg a statusquo hitelesítésének és az elhelyezkedés mindég döntő fontosságú kérdésének tárgyalása és pedig M.-Gerebenesen július hó 10-én kezdve, s M.-Rücsön szeptember hó 11-ikétől 17-éig. Mindkét közlés tagosítási ügye a kolozsmegyei urbéri törvényszék széles kiterjedő hatásköréhez tartozik, s mindkét helyett a vállalkozó mérnök Kecske méh. volt, egyik Erdély jobb hitelű firmái közül, kiknek munkálatai technikai szempontból kifogás alá alig eshetnek, habár az elköltyvelésnek, t. i. a minden későbbi munkának alapját képező telek-könyv és birtokkivék összeállításánál valamivel nagyobb correctság, tisztaság s a laikusok fel-fogásához alkalmazkodó érthetőség épen nem válnék kárára és kissebbségére.

M.-Gerebenesen az elhelyezkedés kérdésének megoldása nem történt épen minden küzdelem nélkül; hanem 2 napi osztozkodás után csakugyan létre jött a békés egyezés s az urbéreszek szépen besorakoztak egy alkalmas határrészbe. Nem kis érdeme van az elért eredményben szolgabíró Moga László ismert szerencsés tapasztatának, ki békát a kapacitációjával az ügynek tetemes hasznára volt.

M.-Rücsön a határ fölmérése 10—12 év előtt történt, a régi birtokállás felolvasása és az átírások szövevényének tisztázása nem könnyű dolog volt s öt napi fáradságos munkát vett igénybe egymaga. Hanem annál könnyebben és gyorsabban ment az új birtok elhelyezésének megállapítása s alig tévedek, ha azt mondom, hogy a békés egyezmény 3 órai higgadt tanácskozás után létrejött és pedig a birtokosok, valamint az urbéreszek nagy többségének melegezésére. Nagyobb bajt okozott a tagosítással összefüggésben levő némely más függő kérdések elintézése. Egyik eset közül volt a földtermésének használatvezete. A rücsi tó egészen a birtokosság tulajdonát képezte, de a nádtermésből az ottani román lelkes évente bizonyos részt kapván ajándékképpen, azt jövrőre is biztosítani kívánta. Épen így ragaszkodtak a volt urbéreszek a tón eddig gyakorolt marhahatási jogukhoz (mi a mezőségen marhatartó kis és nagy gazdáknak nézve egyaránt életkérdés). E két pontot illetőleg is a birtokosság nagyobb része engedékenységre levén hajlandó, nem maradt fenn megoldatlan gordiusi csomónak.

Az osztatlan közlegelő kérdése azonban nem talála ily engedékeny hangulatban, a két szemben álló fél, ugyanis a 400 holdat meghaladó terület közlegelőből a volt urbéreszek a nemes birtokosokat, egy újabb pátenstre hivatkozva, csak 1/4 részben kívánták részletetni, míg a birtokosok a birtokaránylagos felosztástól eltérve, 150 holdra mérsékeltek igényüket. Miután azonban a v. urbéreszek erről semmiképp hallani nem akartak, a birtokosok is előbbeni mérsékelt kívánságukat visszavonva, a birtokaránylagos részesedés elvének fenntartása mellett a kérdés eldöntését az urbéri törvényszék hozandó ítélete alá bocsátották.

Az egész rücsi tagosítási ügy a régiség miatt mintegy bémohosodva, igen bonyolodott kezdett volt válni, s hogy e tárgyaláson még is a rendes kerékvágásba visszatereltetett s a végelényezéstől megmentetett, mondhatni csak a kolozsvári kir. urbéri törvényszék ügybuzgalmának köszönhető, mely dacolva a birtokosság példátlan részvétlenségével s hanyag közömbösségével, mint kezdeményező lépett fel, s névszerént Veress Károly urb. törvényszéki ülnök tapintatos, figyelmes eljárásával ez ügyet újra folyamatba indítván, a szerencsés megoldás útjára vezette.

Befejezésül egy jellemző adatot kell még ide igtatnom, mely egy pár jelentősebb birtokosnak a rücsi tagosítás körüli magatartására nem legfényesebb világot vet. T. i.: a csekély miveltűség s nem nagy diplomatiái éleslátással bíró román lelkes elég együgyű, vagy ha ugyettség elég becsületes volt kipottyantani, hogy két nagyobb birtokosnak közös meghatalma-

zöttja — maga is tekintélyes uri ember — a tárgyalásról eltávozásakor azon titkos utasítást adta volna neki (már t. i.: a román lelkésznek) hogy hívei között a tagosítás ellen bujtogasson! — Nem tudjuk a nép, vagy lelkészük józanságán szenvedt-e hajótörést a konkolyhíntés odiosus munkája; de mi óhajtottuk volna, hogy még csak regisztrálni se kelljen e rossz vért csináló incidenst.

Lóverseny a kolozsvári gyepen. (Második nap)

A lóverseny második napja sept. 24-én délután 2 órakor következő eredménnyel folyt le:

I. Erdélyi díj 1000 frt.

Futathat minden Erdélyben elletett és felnevelt nem telivér ló. Távfolság 3 mfd. Tétel 100 frt, fele bánat; tét- és bánatösszeg fele az első, fele a második lóé.

Gr. Teleki Géza Brugósa, s gr. Bethlen Sándor Bujdossa nem állott ki, versenyzett br. Bánffy Ádám Babámja, s br. Wesselényi Béla Etelkája. A Metgale által lovagolt Babám kezdetől fogva vezetett, s szorítás nélkül érkezett be elsőnek, 7 perc alatt futván meg a távfolságot.

II. Államdíj 500 darab arany.

Minden mén és kanca számára, mely magyar-osztrák birodalmi vagy németországi állam lakos jóhiszemű tulajdona. Távfolság 3 mfd. Tét 200 frt, fele bánat. A tételek és bánatok fele a második lóé.

Br. Wesselényi Béla Blondinája, gr. Stoc-kau Ottó Lanschütze, s gr. Szapáry Iván Comusa nem indult, futott gr. Tarnovszky János Kukutkája, gr. Festetics Pál Kurucza, gr. Sztárai János Lenkéje s gr. Szapáry Iván Verbenája. Elsőt Forster, másodikát Filips, harmadikat Wilson s negyediket Pawlet lovagolta. Eleinte Kurucz vezetett, később felhúzódt Verbená, elsőnek azonban kis küzdéssel Lenke érkezett be, másodiknak Verbená, harmadiknak Kurucz, s negyediknek Kukutka.

III. Egyleti díj 50 darab arany.

Futathat minden Magyarhonban elletett ló, az 500 darab arany államdíjra nevezettek kivül. Távfolság 2 mfd. Tét 10 arany, fele bánat.

Br. Bánffy Ádám Griffje, br. Wesselényi Béla Fliebotja, s br. Wesselényi Béla Freudenauja nem vett részt. Versenyzett gr. Festetics Pál Csátárja, gr. Sztáray János Rubiconja s br. Wesselényi Béla Magnoliája. Rubicon kezdetül vezetett, Magnolia szépen elmaradt, míg elsőnek küzdés közt a Pawlet által lovagolt Csátár érkezett be.

IV. Gátverseny.

Futathat minden Erdélyben elletett és felnevelt ló. Távfolság 2 1/2 mfd 9 akad. 4 láb magas gáttal. Urlovarok; üzleti lovar 7 fonttal több teher. Tétel 25 frt, fuss vagy fizess.

Gr. Bethlen Sándor Eszkája nem állott ki. Futott br. Bánffy Ádám Illaneca, s br. Wesselényi Béla Drilindrindrinje. Elsőt Czobel, másodikát Wesselényi ülte. Elsőnek Drilindrindrin érkezett be, annyira elfáradva, hogy ha a távfolság történetesen hosszabb, Illanec megelőzi.

V. Vigaszverseny, egyleti díj 200 frt. Kötelező minden lóra, mely ez évben a

A ,KELET' TÁRGZÁJA.

Egy kaczer leány története.

Washington Irving elbeszélése.

(Folytatás.)

Ép ez időtájt érkezett — mindenkinek nagy bámulatára — tudósítás Jenőről, ki, a mint kitűnt, még élt. A vízbe fullás szélén még szerencsésen egy gerendába kapaszkodott, melyeket a hullámok vele együtt sodortak le a fedélzetről. A nagy erőlködésben majdnem kimerülve azon igyekezett, hogy hozzá erősíthesse magát, s így egy éjjel s egy napon át hanyatott rajta, míg eszmélete teljesen elveszett. Midőn megint magához tért: egy hajó fedélzetén találta magát, mely Indiáknak tartott, — de annyira elgyöngült, hogy segítség nélkül még lábára sem tudott állani. Egészsége az egész út folytán igen gyöngye volt; Indiába érve sok mindenféle bajjal kelle küzdenie, hajóról-hajóra, kórházból-kórházba szállították. Erőteljes testi szervezete azonban keresztül segíté minden bajon s vesztélyen s most már egy távoli kikötőkben volt, hol csak egy hajó utnak indulását várta, hogy baha térhessen.

kolozsvári versenyekre nevezve volt, (kivéve a paripaversenyre nevezetteket): futathat csak oly ló, mely a kolozsvári pályán ez évben nem nyert. Távfolság 1 mfd. Tétel 30 frt. Teher el nem fogadás 15 frt, nyereség által kizárt ló után 15 frt.

Versenyzett br. Bánffy Ádám Griffje, br. Wesselényi Miklós Szegénylegényje, gr. Szapáry Iván Verbenája s br. Wesselényi Béla Magnoliája. Kezdetben a Griff vezetett, később felhúzódt Verbená s elsőnek is érkezett be.

Vasárnap lévén, a közönség nagyobb számmal jelent meg, mint az első nap. A pályákon a legszebb hölgykoszoru foglalt helyet. Ott láttuk a szépségben s ifjúságban viruló Lónyai, Karacsai, Bánffy, Bethlen és Józsika leányokat.

A gátverseny kezdete előtt egy kis tréfa jelenet is fordult elő, ugyanis a magát „Mátyás király“-nak képzelő uraság lóháton megjelent, s népét szerencsétlenné, mindenüvé ellovagolt s magát megmutatá. A lelkesülni tudó fiatalok éljenei nem hiányoztak.

Országgyűlés.

Pest. sept. 22.

Elnök: Somssich Pál, Jegyzők: Mihályi, Jámber.

A mult ülés jegyzőkönyve észrevétel nélkül hitelesítették.

Elnök Komárom- és Ugocsa megyék kérvényeit s Pestváros átiratát mutatja be, melylyel a népszámlálás eredményéről szóló kimutatást küldi be. (Köszönettel vétetik.) Bejeleníti gr. Széchenyi Ödön megválasztását.

Több képviselő kérvényeket nyújt be; — melyek a kérvényezési bizottsághoz utasítatnak.

Jókai Mór interpellációt intéz a pénzügyminiszterhez, kérdvén: Van-e tudomása a miniszternek a jelenleg uralkodó pénzzavarról a pesti kereskedelmi és iparvilágban, — s van-e tudomása, hogy e zavar oka az osztrák nemzeti bank hitelmegszorítása és a p. ü. miniszter azon intézkedése, hogy a rendelkezésre álló tőkéket mind egyetlen hitelbanknak adja át, s hajlandó-e bajokon segíteni?

Kerkápoly pénzügyminiszter kijelenti, hogy igenis van tudomása a fentiekről, sőt hogy a nemzeti bank kamatláb felemelése a pillanatnyi crisisre befolyással is volt, ha nem is volt egyenesen oka, de a bajon segíteni nem lehetett, mert a bank ércpénzbevonásából származott, a miben őt gátolni nem lehet, az ország pénzügyviszonyának a bankhoz való rendezése — a mint különben munkálni fog, — szintén nem segítet volna a bajon, hisz Bécsben nagyobb mérvű crisis van, mint nálunk.

Ellene mond annak, mintha a rendelkezésre álló pénzeket egy intézetnél helyezné el; így például a vasuti kölcsöntől befolyók a földhitelintézetnél, a nyereménykölcsönből fellelők a hitelbanknál helyezvék el, hogy pedig ez drágábban adja ki, oka, mert maga is 5 százalékos fizet a kincstárnak, és sokszor kárral is kezeli a pénzt. (Bárlól: kétséges.) A miniszter szaváért áll, mert tudja, hogy többször szerződészerű kötelezettségénél fogva fogadta csak el a bank a kezelést. Különbön kijelenti, hogy még e hó folytán azon helyzetben lesz, hogy a pesti piac rendelkezésére is talán egy pár milliót adhat. (Helyeslés.)

Csak nagy óvatossággal lehetett e hirt anyjával közleni — s még így is majd, hogy nem áldoztatul esett határtalan öröme. De még nagyobb zavart okozott az, hogy miként adják Anának tudtára az újságot. Kedélye oly beteg volt, lélekállapotainak változásai oly erőszakosok valának, s elmezavarának oka és alapja oly reményvesztett vala, hogy barátjai mindig tartózkodtak csak távolról is játékot űzni érzelmeivel. Soha még csak nemis érinték keserve okát, sem nem sokadoztak e tárgy körül, ha ő szóba is hozta, hanem mindig hallgatással mellőzték, abban a reményben, hogy az idő lassanként majd csak elmossa nyomait, vagy legalább is kevésbé fájdalmasá teszi az emlékezést. Most aztán magok sem tudták, hogyan ábrándítsák ki komorából, nehogy a rögtön átmenet az örömből elmezavarát még nagyobb tegye, vagy gyöngye testét megtörje. De mégis megkísérték kitapogatni sebeit, melyeket azelőtt érinteni sem mertek mert most már meg volt a balzsam, melyet azokra tölthessenek.

Észrevétlen azokra a tárgyakra fordíták a beszélgetést melyeket azelőtt óvatosan kerültek s igyekeztek kipihatalni gondolatmenését azon különböző hangulatok közepe, melyek korábban annyira nyugtalanították. De úgy találták, hogy lelkének rázkodása még mélyebb, mint gondolák. Minden gondolata össze volt kuszálva és szétcsapongott. Világos, vidor pillanatai, melyek

Jókai rövid válasza után a ház tudomásul veszi a választ.

Szontagh Pál (gömöri) az igazságügyminiszter interpellálja: hajlandó-e Rosnyóra, miként a helyi szükséglet igényelné kir. törvényszéket szervezni?

Bitó igazságügyminiszter kijelenti, hogy a 102 tiszék szervezése elvonja tőle a lehetőséget, hogy most e kívánságnak megfelelhessen. Interpelláló fentartja adandó alkalommal feltevelenithetni az ügyet.

A válasz tudomásul vétetik.

Plachy Tamás a pénzügyminiszterhez intéz interpellációt, kérdvén: mivel igazolhatja azon eljárást, hogy a szőlőválságnál jelenleg is 10 százaléki levonás eszközöltetik, s így a jövedelmi adó kétszeresen hajtatik be?

Kiadatik a miniszternek.

Török Sándor (sopronyi) határozati javaslatot nyújt be, utasítandónak javasolván a pénzügyminisztert, hogy mult évi rász termésre való tekintettel a kisebb szőlőbirtokosoktól a m. é. adót részletekben szedesse be s ennek folytán az adóhátralék behajtása függesztessék fel. Kinyomatni határozatlik.

Mihályi jegyző kibirdeti a mult ülés szavazás eredményét, mely szerint a 6. bírói bizottságba legtöbb szavazattal Turcsányi, Barcsay Kálmán és Szilágyi Virgil választattak meg.

Ezek a házszabályok értelmében fölesketetnek.

Szék Kálmán olvassa a központi bizottság jelentését a 30 millió kölcsön iránti törvényjavaslat tárgyában, mely szerint a többség a pénzügyi bizottság véleményéhez járul, a IV. osztály azonban külön véleményét ad be.

A holnapi napirendre tüzetnek.

Együttal benyújtja az igazságügyminiszter póthitelére vonatkozó központi bizottsági jelentést, mely kinyomatni határozatlik.

Felvétetvén a napirend, tárgyalás alá kerül Györfi Gyula indítványa, miszerint az ipartörvény az összes módosításokkal együtt egy 15 tagu bizottsághoz utasíttassék; indítványozó már csak azért is ajánlja ennek elfogadását, mert a tvjavaslat már tárgyalatott s kívánatos, hogy még ez országgyűlésen törvénynyé váljék.

Szlávy keresk. miniszter elfogadja az indítványt, megjegyezvén, hogy e bizottság jelentése ne utasíttassék az osztályokhoz, hanem a ház tárgyalja azt.

Az indítvány e módosítással elfogadtatik. Ülés vége 1 óra 30 perczkor.

KÜLFÖLD.

Kolozsvár, september 25

(s.) „A gasteini és salzburgi értekezletekről naponkint hull a sürt lepél, melylyel az illetők gondosan befödtek. A leplezés, mely előttünk fekszik, a berlini „Reichs-Correspondenz“-ben látott napvilágot s kevés újat tartalmaz s illetőleg nem igen mond olyant, a mit ne tudnánk. Nevezett lap szerint ugyanis Gasteinban a következő megállapodások jöttek létre:

I. Ausztia-Magyarország ünnepélyesen elismerte az 1866. és 1871-ik évi politikai változásokat, és kötelezte magát, hogy semmi olyast nem kezd, mi azok eredményeit Német-

most még ritkábbakká lőnek, mint valaha, mind, mind a lelki csalódás eredményei valának. Ilyenkor nem is emlékezett, hogy szerelmese veszélyben forgott, hanem csak is visszatértét számíttatá.

„Ha a tél majd elszált — mondá ilyenkor — és a fák virágot hajtának s a fecske megint átszáll a tengeren: ő is visszatér.“

Ha buskomor aggodásba merült: hiában emlékezteték arra mit derült perczekben mondott s a biztosítás, hogy Jenő csakugyan visszatér rövid idő alatt, semmi benyomást sem tén reá. Csöndesen tovább sirt s érzéketlennek látszott szavaik iránt. Időnként azonban kedélyhullámsza ismét heves lőn, vádolva magát, hogy Jenőt elrablá anyjától s bánatot árasztott ősz fejére. Ilyenkor aztán egyetlen gondolat foglalta el egész valóját, melyet semmi el nem moshatott; vagy ha talán valahogyan sikerült képzelgése irányát megtörni: gondolatai még annál is zavarosabbak lőnek, testét, lelkét elemészto láza még jobban fokozódott. Barátai, ha lehet, még jobban aggodtak miatta, mint addig, mivel attól félték, hogy eszmélete gyógyíthatlanul megbomlott s egészsége teljesen alá vasza.

Eközben visszatért Jenő falujába. Midőn Anka történetét elbeszélte neki: mélyen megindult. Keserű szemrehányásokat tén magának elhamarkodásáért és vakságáért, mely elsza-

országgra nézve kérdésbe helyezhetné. II. Ausztia-Magyarország és Németország egyesítik befolyásukat a béke föntartására a keleten és nyugaton. Németország jó viszonyát Oroszországhoz fön kívánja tartani, a nélkül azonban, hogy valami német érdeket fölálldozna. III. Ausztia és Németország kötelezik magukat a socialis, valamint a klerikális izgatásokat szigoruan figyelemmel tartani, az állam jogait ezen izgatásokkal szemben megóvni és egymást az ellenők teendő intézkedésekről előlegesen értesíteni.

A „Reichs Corr.“ hozzátesszi, hogy a két birodalmi kancellár behatóan tárgyalta e pontokat, melyeket Beust gróf a magyar s az osztrák miniszterelnökök is tudatott. Andrássy gróf állítólag készséggel csatlakozott a megállapodásokhoz, míg Hohenwart gróf, ki kedvtelenül ment Salzburgba, végre szintén elfogadta a megállapodásokat.

Franciaországban, mely egy évig a politikai figyelem és combináció kizárólagos tárgya volt, a nemzetgyűlés elnapolása óta alig kapunk valami feljegyzésre méltót. Eloszlott, elpárolgott „assemblée nationale“-al együtt a szenvedélyes, igralmas, migraines francia politikai élet, Thiers ur, a francia köztársaság elnöke, honmentő babérain nyugszik s élvezi a „nemzetgyűlés-nélküliséget.“ Egyedül még a départmentokban van vagyis inkább fog lenni élet, mozgalom a közeli megyei tanácsok választásánál.

E közben a hadi törvénysszékek olyan kényelmes lassúsággal folytatják gyászos működésüket, hogy szinte képzelhetlen, mikor lesz vége a sok pernek.

Rocheport, ki erőlyesen visszautasított minden szolidaritást a commune embereivel, tegnap itéltetett el a haditörvénysszék által deportációra, melyet valamely megerősített helyen fog kiállani. Ferré, a commune halálra ítélt tagja, folyamodványt nyújtott be a kegyelmezési bizottsághoz, azonban ez visszautasította a folyamodót. — Miutan a fogva tartott felkelők jobbadára a munkásoktól körébe tartoznak, nem csoda, ha a párisi ipar nagyon érzi a munkaerő hiányát. Egyike a legkiválóbb párisi kocsi-gyáraknak 1500 német munkást volt kénytelen szerződnetni. E hirt a „Siécle“ közli, mely boszankodik, hogy a németek elszik a francziák elől a kenyert, és fölszólítja ennek folytán a kormányt az ártatlanul elfogottak szabadon bocsátására.

A vallás-politikai érdek egyébiránt az, mi leginkább képes megfigyelmet kelteni. Az ó-katholikusoknak müncheni congressusa hívja föl most mindenfelől a figyelmet. A congressusról, mely egészen nemzetközi jellegű lesz, még nem érkeztek részletes tudósítások, de annyi tény, hogy várakozáson felül fényesen sikerült már eddig s fog lefolyni ezután. Dél-németországban természetesen legnagyobb érdekelt-ség a congressus iránt. Württemberg és Baden fölötté nagy számmal lesznek képviselve az ó-katholikusok müncheni gyűlésén. Angliából egyike a legkiválóbb püspököknek fog előjnni a congressusra. Franciaországból eddigelő Hiacinthe atya ígerte meg megjelenését, és azonkívül még egy fiatal francia tudós, a ki Dörlingernek a csalhatatlanság ellen írt művét fordította le francia nyelvre. Svajcz többek között a szövetségi kormány egyik tagja, a 80 éves Keller által lesz képviselve, ki előrelátólag a congressus legkiválóbb szónokai közé fog tartozni. Egyáltalán az előjelek oda mutatnak, hogy a congressus hatalmas tiltá-

kitá őt tőle, s mind e sok kin okozóját magát vádolá. Anyja elébe tárta sok bűját, lelkiösmereti furdalását a szegény Anának: a gyöngédséget, melylyel hozzá ragaszkodott s törte magát, örületében is, hogy fia elveszett fölött megvigasztalja; el a ragaszkodás megindító kifejezéseit melyek kedély-csapongási legösszefüggelenebb pillanatiban is uralkodók valának; míg érzelmi majdnem a halál gyötrelmeivé fokozódtak és kérte anyját, hogy hagyja félbe elbeszélését. Meg nem merték Anka elé bocsátani — de mikor a lány aludt titokban megnézheté. Könyök patakzottak napbarnított arcán alá, midőn látá, a pusztulást, melyet egykor gyermekes ragaszkodása zálogul adott vala neki, s melyet ő haragjában visszaküldött a lányanak.

Végül elszánta magát az ápoló orvos, hogy egy kísérletet tétet. Ugy könnyebb időközűt akart fölhasználni, midőn megint a remény deríté kedélyét, hogy ha lehet, ugyszólván összeszője a valóságot tűnékeny képzelgésével. Ez időközűk mostanában igen meggyérültek, mert testi ereje folyton hanyatott beteg szellemének szakadatlan nyomása alatt s az ellenhatás napon-ta gyöngül. Mindent elkövettek, hogy egy ily tiszta pillanatot idézhessenek elé. Kedvenc barátói mind körülte forgóldotak folytonosan, tréfáltak, ihogtak, daloltak, táncoltak; de Anka bágyadtan s meredt szemekkel dült hátra, és nem vett részt vigáságukban.

(Vége következik.)

kozást fog képezni a csallhatatlanság és a római papuralom ellen.

A müncheni kath. congressus tanácskozási programja.

Vallási kötelemünk tudatában ragaszkodunk a régi kath. hithez, a mint az írásban és hagyományban ránk szállt, valamint a régi kath. cultushoz.

Ennélfogva mi magunkat a kath. egyház teljesen jogosult tagjainak tekintjük; és sem az egyházközségből, sem az ezen közösségből ránk háruló egyházi s polgári jogainkból, nem hagyjuk magunkat kiűzetni.

Mi a vallási hűségünk miatt ellenünk kimondott egyházi censurát tárgynélkülinek és önkényesnek nyilatkoztatjuk, és általa egyházi közösségünknek tanúsításában lelkiismeretünket sem zavartatni, sem gátoltatni nem hagyjuk.

A hitvallás álláspontjából, a mint az az ugynevezett tridentini symbolumokban foglaltatik, — elvetjük: I. A IX. Pius pápasága alatt létrejött, az egyház tanaival és az apostoli zsinat által követett alapelvekkel ellenmondásban levő dogmát, kivált pedig a „csallhatatlanságra” és a „pápa rendes és közvetlen legfőbb bíróságára” vonatkozó dogmát.

II. Mi ragaszkodunk az egyház régi szerkezetéhez; mi elvetünk minden kísérletet, mely a püspököket az egyes egyházak közvetlen és önálló vezetésétől el akarja tiltani. Mi elvetjük a vatikáni végzéseket foglaltató azon tant, hogy a pápa az istentől egyedül kirendelt bírája minden egyházi felsőbbségnek és hivatali hatalomnak, mint olyant, a mely ellenmondásban van a tridentini kánonnal, mely szerint az Isten által alapított hierarchia püspökökből, lelkészekből és diákokból áll.

III. Mi a theologiai és kánoni tudományok közreműködésével az egyházban való reformokra törekszünk, melyek a régi egyház szellemében a mai vétségeket és visszaéléseket megszüntessék, és különösen a kath. népnek azon óhaját, hogy a kath. egyház ügyeiben részt vehessen, teljesíteni fogják.

Kinyilatkoztatjuk, hogy az utrechti egyháznak alapítólak vetik szemére a jansenismust, s ennél fogva közte és köztünk nem létezik dogmatikus ellentét.

Mi reméljük az ismétli egyesülést a görögkeleti és orosz egyházzal, melyeknek elválasztása kényszerítő ok nélkül történt. A tervezett reformok előfeltétele mellett, a tudomány és előhaladó műveltség útján hisszük, hogy a többi keresztény vallásfelekezetekkel egyetértésre jutandunk, különösen Angolország és Amerika protestans egyházaival.

IV. Mi a katolikus vallás kiképzésénél a tudományok fejlesztését elkerülhetlennek tartjuk; mi a klerusnak a szellemi culturától való mesterséges elzárását (gyermek-semináriumokban és a püspökök által egyoldalulag kormányzott magasb tanintézetekben) annak a népre való nagy paedagogiai jelentőségénél fogva veszélyesnek tartjuk.

Mi azt kívánjuk, hogy az erkölcsös, buzgó tudományos és hazafias érzelmi papság képzésére a világi felsőbbség is közreműködjék. Mi az ugynevezett alsóbb klerus számára méltóbb és azt a jelenlegi hierarchiai önkény ellen megvédő állást kívánunk.

Mi elvetjük a francia törvények által megengedett és legújabbban általánosan elérni czélzó önkényes áthelyezhetőséget (amovabilitas ad nutum) a plébániai papságnak.

V. Mi ragaszkodunk országainknak a polgári szabadságot és humanistikum művelődést biztosító alkotmányához; ennél fogva állampolgári és kultur-história okokból elvetjük a pápa legfőbb hatalmáról szóló, s az államot fenyegető dogmát; és kinyilatkoztatjuk, hogy a Sylabusban dogmává emelt ultramontanizmus elleni harcban hiven és szilárdul kormányaink mellett leendünk.

VI. Minthogy a kath. egyházban jelenleg létező káros ziláltság nyilván az ugynevezett Jézus társaságbeliek által idéztetett elő: — minthogy ezen rend arra bitorolja hatalmi állását, hogy e hierarchiában, klerusban és népben művelődés-ellenes állam-veszélyes és nemzetiség-elleni irányzatokat terjesszen és igazgasson, minthogy az hamis és erkölcsrontó tanokat hirdet: azon meggyőződésünket fejezzük ki, hogy a béke, virágzás és egyetértés az egyházban, és helyes viszony közte és a polgári társadalom közt csak akkor lesz lehetséges, ha ezen rend általánosan káros hatásának vége vettetik.

VII. Mint tagjai a vatikáni decretumok által még nem alterált kath. egyháznak, melynek számára az államok politikai elismertetést és közöltalmat biztosítottak, — az egyháznak minden realis javakra való igényeit és jogcimeit fentartjuk.

München, 1871. sept. 21.

A szerkesztési bizottság:

Döllinger, Reinekens, Schulte, Huber, Maasen, Langen, Friedrich.

A KELET magán-távirata.

Feladatott Pesten, sept. 23. 9 ó. 20 p. d. e.
Érkezett: sept. 23. 10 ó. 25 p. d. e.

A jogászyülés tegnapi ülésében Horváth Boldizsár elnökké, Gyarmathy Samu vásárhelyi főügyész alelnökké megválasztattak.

A müncheni katolikus congressus szombati első nyilvános ülésében 7000-en vettek részt; egyik jegyzője Schricke budai tanár.

A Vácson a honvédség és közös hadsereg által mai nap tartandó gyakorlatokra roppant nép ment.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, september 25.

Az új, okt.—decemberi negyedév közeledtével tisztelettel kérjük azon t. előfizetőinket, kiknek előfizetésük e hó végével lejár, hogy azt a szétküldözésbeni fennakadás kikerülése végett, mielőbb megújítani sziveskedjenek.

Előfizetési díj: évnegyedre 3 frt, egy óra 1 frt.

A „KELET” kiadóhivatala.

— Az első erdélyi vasúttársulat elsőbbségi kötelezvényei második kisorsolása az a végre kiküldött törvényes bizonyítványok jelenlétében f. évi oct. hó 2-án d. e. 10 órakor a társulat saját háza helyiségében fog történni.

— Körözy Sándor, Nagyvárad elhunyt főbírájának, árvái részéről az ottani polgársága aláírás útján, szép segéd összeget gyűjtött. Az első kimutatás 3300 frtnyi összeget tüntet föl. Valóban szép emlékoszlop mind az elhuntnak, mind a városnak.

— A marosvásárhelyi város körterületét. 7 — ölnyi széles ut kivételével — a katonai kormány visszabocsátá a város tulajdonába, sőt elvileg az is kimondott, hogy magának a városnak tulajdonjoga is a várost illeti. Az ottani képviselő testület már ki is állította az egyezmény iránti okmányt.

— Marosvásárhelytől utcaszabályozási munkálatok folynak s az ásatások közben néhány régiség-darabot, többek közt egy római hamvavedret, is találtak. A város gondoskodhatnék a felszínre kerülő régiségek biztosításáról, talán a kolozsvári múzeum számára.

— A nőegylet szombati tüzijátéka a sétateri tavan, részben igen jól sikerült, de Szabó „tűzművész” ur megrovására érdemesítte magát. A középszámu közönség egy darabig megelégedve, olykor tapsolva szemlélte a helyi-közeli szép mutatványokat. midőn egy igen túltöltött s nem jól rendezett akna véletlenül fölrobbanván, egy röppentyű egyenesen a nézők közé csapott, pár női ruha szikrátt fogott s egy fiatal nő el is ájult. Az egész közönség fölbomlott s csak lassan merete ismét elfoglalni ülését. Egy másik ügytelenség mulatságosabb véget ért, a mennyiben egy elbocsátott tűz-béka egy férfi néző kalapjára ült föl bokrájának. Halljuk, hogy nem csak a tű, hanem a „tűzművész” ur is illuminálva volt s innen a zavarok. — Kívánjuk, hogy a derék nőegylet bőv bevételt lásson legyén.

— Szász Domokos ur azt a választ közli lapunkkal minapi interpellációkra, hogy, mint magán-úton értesült, W. A. asszony e hó 19-dikén csakugyan elszállítottatott Weidhofenbe; a mi pedig a főbíró úrnak a vizsgálat iránt tett ígéretét illeti: a főbíró bizonyára beváltandja azt s az annak idején megítélendő válaszlól e lapok r. tudósítója értesítheti olvasóit. (Meglesz. Szerk.)

— Simor József hercegprímás, mint a „M. Állam” jelenti, a pápai csallhatatlanságról nyolcz nyomtatott ívre terjedő körlevelet írt. A pástori levél roppant olvasottságról tanusodik s számos régiebb és újabb okmányt közöl. Részünkről csak sajnáljuk, hogy ő hercegsége ily szomorú szerepre vállalkozott, a 16—18 századi egyes magyar püspökök declaratioi nem argumentumok a pápai infallibilitás mellett, miután az emberi természet demantálja azt, — az ő egyház történelmének kivül.

— A jogászyülésre számosan érkeztek már Pestre s az elnöki candidátú felett élénk a vita. Az egyik rész Horváth Boldizsárt, a másik Hoffman Pált tűzte ki jelöltjeül. A választás az előjelekből ítélve küzdelmes lesz.

— Graef honvédtábornok, az erdélyi honvédkerület parancsnoka táviratilag bejelentette magát s kíséretét a honvédelmi „ministeriumnál” vendégül a váci hadgyakorlatoknál. A tábornok tábornokával Magyaródon fog elszállástatni. A tábornok ur a napokban indul el Kolozsvárról.

— Nagy József közelebből elhunyt debreczeni ref. lelkész egy Losonczon föllállítandó nótanodára 25.000 frt, és az ottani lelkészözegek nyugdíjalapjára 5000 frot hagyományozott.

— Tolnai Lajos íróársunk, kitől a „P.

Napló” tárczája közelebből „Az urak” czim-mel egy érdekes regényt kezd meg, Pestről Maros Váárhelyre utazóban Kolozsvárt időzik.

— A kolozsvári állami képezdek igazgató tanácsa részéről közírtté tétetik, hogy a tanító valamint a tanítónó képezdekben a tanítás f. évi október 9. napján kezdődik. A tanítónó valamint a tanító képezde első osztályába felveendő növendékek hírlapi uton addig értesíttetni fognak felvétetésekről. A tanítónó képezde II. osztályának növendékei október 8-án jelentsek magokat igazgatónó Teszári Ida kis-asszonynál. Kovácsi Antal, jegyző.

— A kik a közelebbi napokban a Blasini-szállodában meg a Stadler-kertben vacsoráltak, oly zene-élvezetben részesültek, melyre nálunk ritkán nyílik alkalom. Brath Frigyes mutatta be szerény vendéglői körben páratlan technikájú szép hegedű-játékát, mely-lyel ha egy kissé több művészi charlataneria párosul: már rég Európa első rangu hegedű-virtuozainak sorában foglalna helyet. Különösen meghatólag és szépen adta elő a saját szerzeményű „román rondót” melylyel mint compositore is elismerést aratott, valamint a „veneczei carneval” duettjét, melyet ő maga tett át, és tanítványával, a már is messze haladtott ifj. Salomon Jánossal meglepő bravourral adott elő. Igazán élvezetes két este volt azokra, kik nem egy másért szoktak concertbe menni, hanem magáért a zenéért. Csak kár hogy vendéglői helyiségekben rendezte estéyleit, hol a publicum zajosabb része nem igen sok figyelemmel volt a hallgatni- és élvezni vágyók iránt.

— Brath F. tanítványa ifj. Salomon János kiegészített zenekarával körutra indult Enyed, Fehérvár, Arad és Temesvárra, hol szintén rendeznek zeneestélyeket. Figyelmeztetjük e városokat, a ritka élvezetre, mely rájuk vár.

— A pesti lapok egyhangulag azt az örvendetes hírt közlik, hogy a honvédtábornokok kinevezése még ez év folytán meg fog történni. E kinevezésekre valószínűleg az ideai honvédkarolátok is befolyással voltak, melyekkel a Király igen meg van elégedve. A kinevezendő honvéd tábornokok nevei már föl is terjesztettek s ezek lennének: a tényleges állományhoz: Pongrácz, gr. Kulmer, Máriaissi és Dobai ezredek; a szabadságot állományhoz pedig: gr. Andrásy Gyula, gr. Hunyadi és Holland Ernő ezredek.

— Az állami lötenyésztés előmozdítására szolgáló ösztöndíjak egy részét tegnapelőtt ítélte oda a lötenyésztés bizottmány, b. Bánffy Dániel elnökelete alatt, a következő kiállítóknak: Mohai Károlynak 20 drb. magyararatant egy szopós és egy 3 éves csikóért, Király Róbertnek 10 drb. aranyat egy 3 é. cs. és egy ezüst érmét egy sz. cs. Toth Abelnak 10 drb. aranyat egy sz. cs. Ebner Sándornak 8, Szalontai Jánosnak 6, Gyarmathy Sándornak 5 drb. aranyat egy egy szopós csikóért. Leményi Jánosnak 6 drb. aranyat egy csikóért. Ily jutalom kiosztások lesznek még az országrészben Sepsiszentgyörgyön, Székelykereszturon, Bethlenben, Beszterczén és Déván.

— Korai hó. A poroszországi Königsberg környékén, mint egy porosz lapból olvassuk, e hó 19-én „gyilkos módon” havazott és „gyalázatos” hideg volt nem több plust mutatván a hőmérő, mint éppenséggel 0 at.

— Az odessai nőgymnasium Oroszországban nincs jelentékenyebb város, melyben nőgymnasium ne volna. A tódulás az odessai női gymnasiumba idén oly nagy volt hogy a 3-ik osztályban 75 nótanuló van, s miután a jelentkező leányok felvételére a párhuzamos osztályok is elégteleneknek bizonyultak be, a tanodai hatóság kénytelen volt egy nevelőintézetet algymnasiummá átalakítani.

— Vasuti baleset. A lyoni vaspályán a személyvonat Pont sur Gionne és Champigni közt a tengely eltörése következtében a sinekből kisiklott. Tizenegy személy lelte halálát és mintegy 20 egyén megsebesült.

— Új felfedezés. Egy tudós a göröcsó segélyével fölfedezte, hogy a tej beontása által a meleg theába a tej-féhevénye, egyesülve a thea savával: bört vagy legalább azt tartalmazó darabokat képez, melyek tartalma egy a eszerzett börtével. — Ugyane tudós kiszámította továbbá, hogy a ki naponként három csésze tej és theát iszik, egy év lefolyása alatt annyi bört vesz magához, hogy abból egy pár csizmára való anyag bízton kitökik.

— A németországi természetvizsgálók nagy gyűlésén Rostock-ban hazánkat Kézsmárky, Török és Mangold gyógytudorok képviselték; a jövő évi gyűlés Lipcsében lesz.

— Nőemancipáció. A gráci férfi-jeket veszély fenyegeti, mert nejeik árulást szítanak s nem kevesebbel foglalkoznak, mint oly egy-let létrehozásával, mely a nőemancipáció való-sítását tekintendő föfeladatának. A gráci nők föl akarják szabadítani magukat „ama nyomott állapotból, a melyben eddig voltak.

— Shamyl, Medinából Nekolajewics Mihály nagyherceghez intézett levelében tudatja, miként megérkezése óta ágyban fekszik, érzi, mint közeleg utolsó órája, melyben elhagyja e vilá-

got — utolsó kérése az: egyesítse egy helyen családját, ha meghalt, hogy ne legyenek szét-szórva mint a juhak a pusztában.

— A „Reform” közelebbi számai közoktatásügyünk reformjáról néhány nagybecsű cikket hoztak, érdemeseket arra, hogy ne csak egy ephemer lap terére, de külön, önálló függelék s hozzáférhető legyenek a magyar közönségre nézve. Ráth Mór ur nagyon jól tenné, ha szegényes tanügyirodalmunkra közoktatásügyi reformunk küszöbén kétszeresen becses cikkeket külön füzetben is közzétenné.

— Érdekes lelet. Párisból távirják, hogy a franciaországi államkincstárba egész váratlanul visszakérült 15 millió frank. Ezt a pénzt léghajókra az elzárólt Párisból küldötték ki külföldre fegyverek vásárlása végett. A léggolyó szerencsétlenül járt és Hannebot falu mellett (Meuse departementben) leesett. Romjait összeszedték, s vele a pénzt is átadták az ottani plébánosnak, a ki most az államnak visszaszolgáltatta.

A szerkesztő postája.

Kosa Sándor urnak, N. Ajtán. Ön bizonyítványaitki vonatban késszégesen közöltük. azt is megemlíthetjük, hogy ön nem tartja szükségesnek, a föntförgő körülmények folytán sajtó-pórt indítani Móríc József ur ellen, de beküldött nyilatkozatát csak a nyilt-terben adhatók közre.

— Marosvásárhelyre. A mont-cenisí alagut dolga, mint láthatád, elkésett Egyekben rendben vagyunk. Szíves üdvözlét mindenfelé.

KÖZGAZDASÁG.

A bécsi nemzetközi kiállítás.

(Vége)

XIV. A kiállított tárgyak megbírálására egy nemzetközi bíráló bizottság fog szerveztetni.

Minden kiállító nyilatkozni tartozik az iránt, vajjon az által a tárgyakot aláveti-e ezen jury bírálatának vagy sem, mely utóbbi esetben kiállítmánya „Hors Concours” felirattal lesz jelezve.

A nemzetközi bíráló bizottság által odaitéendő kitüntetések következő categoriákba oszlnak:

A) képzőművészeti műveknél az elismerés alakja egy művészeti érem leend.

B) A kiállítás egyéb tárgyaira nézve a kitüntetés következő nevei lesznek megállapítva:

a) Oly kiállító, kik már korábbi világkiállításokban is résztvettek, azon esetben, ha kiállítványaik az utóbbi kiállítás óta haladást mutatnak, a haladási éremmel lesznek kitüntetve;

b) oly kiállító, kik először szerepelnek a világkiállításban, ha műszaki vagy közgazdasági szempontból arra érdemet szereznek, az érdem éremmel lesznek kitüntetve;

c) minden kiállító, kinek kiállítmánya szín, alak és külső felszerelés tekintetében a nemesebb izlés követelményeinek megfelel, a jó izlésért adandó éremre tarthat igényt;

d) a korábbi világkiállítások alkalmával dívott „megtisztelő émlítés” helyett ez alkalommal „elismerési okmányok” fognak kiosztatni.

C) Azok, kik közreműködésük által, kiállító nyilatkozatai szerint, a kiállított jeles termék termelését lényegesen elősegítették, a munkatársi éremmel lesznek kitüntetve.

D) Egyesek vagy testületek által a népnevelés emelése, a közgazdaságat művelése, vagy a munkások szellemi, erkölcsi és anyagi jóllétének előmozdítása körül szerzett érdemek külön diszokmányok által fognak méltányoltatni.

XV. A kiállítás kivételének részleteiről a bíráló bizottság szervezése és eljárási módzata, a kiállítási jegyzék szerkesztése, és a hírlapi tudósítások rendezése stb. iránt egy általános s több különleges szabályzat fog kibocsátatni.

Gabona ár Kolozsvárról sept. 21.

(Alsó a. mérő, középpár.)

Tisztabúza 5 frt. 70 kr. Elegybúza 3 frt. 78 kr. Rozs 3 frt. 62 kr. Arpa — frt. — kr. Zab 2 frt. 20 kr. Törökabúza 4 frt 50 kr. Pityóka 1 frt. 60 kr. Marhahúsfontja 20 kr.

Marosvásárhelyi piac árai sept. 21. 1 alsó ausz méreje. Tisztabúza 4 ft. 90 kr. Rozs 3 ft 20 kr. Elegybúza 3 ft 46 kr. Zab 1 ft 55 kr. Széna köve 2 ft 10 kr. Egy öl fa 36 hüv. hosszú 17 ft — kr. Egy font fagygyertya 40 k. Marhahús fontja 20 kr. Konyhaliszt 11 ft — kr. Lencse kupája 16 kr. Paszuly kupája 14 kr. Burgonya, mérője 1 ft 30 kr. Disznósir fontja 60 kr.

Távíratí tudósítás a becsi tőzsdéről.

Sep 23-án 5%, Metalliques 100 frt 58.50. Kamat —. — 5%. Nemzeti kölcsön 100 frt. 68 95 1860. Kölcsön 98.75. Bankrésztvény 772. Hitelintézeti résztvények 290. frt. 292.80. London 10 ft. st. 119 frt. 15 kr. Ezüst 120. — Cs. kir. arany 5.73. — Napoleonor 953.^{3/10} Urbéri kötvények: Magyarországi 79.25 Temesi 76.25. Erdélyi 76. — Horváthországi 86.25.

Felelős szerkesztő Szász Béla.

HIVATALOS.

4321. 1871.

(331)

(2-3)

Hirdetés.

Szabad kir. Kolozsvár várossa B. Szolnokvármegye Kabalapatoka helységében lévő m. e. 1000 hold területű és bükös erdőbeli idei makk termése **f. é. október hava 18-kán** Kabalapatokán el fog árverés útján adatni. Hozzá szőlői kivánók lássák el magukat 50 frt bántépénzzel. Az árverés bévégeztével a bér összege a város kiküldendő biztosa kezébe azonnal befizetendő lesz.

Sz. kir. Kolozsvár közgazdatis tanácsától, sept. 13 kán, 1871.

NEM HIVATALOS.

Maláta szappanok

fürdői és pipere használatra

kiváló gyógyerővel hatnak az izm-, csont- és idegbajokban (Bismarck herceg, Heydt báró, von Graffenried báróné sat. nyilatkozata szerint) elhárítják a tör. valamennyi tisztálanságot s a legüdőbb és egészségesebb bőr-szint varázsolnak elé. (a „Wiener medicin. Presse“ jelentése szerint.) Valódi minőségben megrendelhető csak is

Johann Hoff, k. k. concess. Central-Depot,
Wien 11 Körntnering 11.

Továbbá kapható: Kolozsvárti Karvázy Gyula, Fehérvárti Csiki Kristóf, Segesvárti Teutsch J. B. Dézsen Krémer Sámuel, Gyergyó-Szt.-Miklós Lázár Antal özvegye és fiamai.

(333)

(1-3)

Hirdetés.

Bánffy Hunyad mezőváros egész éven át folyó korelmajoga jelen év **November 18-kán** helyt a városházánál fog elárvereztetni. A kivenni szándéklók figyelmeztetnek, hogy egy kétszobától álló korelmaház, és egy jó pinze járul ezen korelmajoghoz; az árverezési feltételek a városházánál bár mikor megtekinthetők.

B. Hunyadon, sept. 22 én, 1871.

FEKETE PÁL, jegyző.

(328)

(4-6)

Kiskapuson,

a birodalmi út közelében **több száz** rövid és hosszú **öl** legjobb minőségű

tűzifa

eladó. Értekezhetni felőle Gyaluban

PAP MIKLÓSnál.

Silbermann M. látyszerész Triestből

csak néhány napig

mulatand Kolozsvárti, s tisztelettel ajánlja a n. é. t. ez. közönségnek **finom látyszerészeti és mértani áruk raktárát:** n. m. szemüvegek, csipetők, lorgnerek nők és férfiak számára, a legújabb illesztés szerint; továbbá legújabb szerkezetű és legnagyobb távéréjű színházi és tábori látésők; az eddig legjobbatknak ismert **katonai pápaszemek;** góreszők, rajzszőzők, vízmér ékek, hémvénők sat. sat.

Dús választékú fényképek, francia genre-képek, Stereoskop-képek sat. sat.

Végre: semmi kívánni való: hatra nem bagyó Stereoscop-gépek látogatójegy-gépek és nagyító-üvegek, mind a legjutányosabb árban.

Elfogad cserébe használt színházi látcsöveket és távcsöveket. Árúhely: a fűtőer, a baró Josika-féle ház alatt, a **Kohn Sándor** házi beliséjében.

(332)

2-3

ÉPEN MOST JELENTEK MEG!

Stein János könyvkereskedésében

Kolozsvárti kaphatók:

Hellas földirata és hellen államrégiségek.

A művelt rendek szükségéhez alkalmazva. A magyar hölgyek díjával koszorúzott pályamű. Irta **PÓR ANTAL** tr. Ára 1 frt 40 kr.

Az 1871-ik évi törvények gyűjteménye.

Hivatalos kiadás.

I. Füzet. I—XLIII. Ára 1 frt 50 kr.

A köztörvényhatóságok, községek és első folyamódásu bíróságok rendezésére vonatkozó törvények

és k. ministeri rendeletek gyűjteménye. Hivatalos kiadás után összeállítva és egy betűrendes tárgymutatóval ellátva egybeilleszté **SZENICZEY GUSZTÁV.**

Legteljesebb kiadás. Ára 60 kr.

A telekkönyvi eljárás rendszeres kézikönyve

honi törvényeinkhez sat. alkalmazva és példagyűjteménnyel ellátva. Irta **SCHNIERER GYULA.** 2-dik, átdolgozott és bővített kiadás. Ára 2 frt.

A polgári bíróságokra vonatkozó 1869, 1870, 1871. évi törvényczikkek.

Hivatalos kiadás. Ára 50 kr.

A hold kedvese.

Humorisztikus regény. Irta **Kock Pál.** Francziából fordította **Mártonffy Frigyes.** 2 kötet. Ára 2 frt 40 kr.

Saját erejéből. Regény **Hillern (Marlit)** Vilmától. Fordította **Beniczky Irma.** 3 kötet. Ára 3 frt.

A férjek iskolája. Vigjáték 3 felvonásban. Molièretől. Fordította **Szász Károly.** Ára 40 kr.

A nők iskolája. Vigjáték öt felvonásban, Molièretől **Ford. Szász Károly.** Ára 40 kr.

A nők iskolájának bírálata. Vigjáték 1 felv. Molièretől. **Ford. Szász Károly.** Ára 40 kr.

A komló okszerű termelésének kézikönyve. Irta **Papi Balogh Péter,** 41 ábrával. Ára 1 frt 60 kr.

Katonai irálytan. A magyar kir. honvédség használatára. A m. kir. honvédelmi miniszt. által jóváhagyott kézikönyv. Ára 2 frt.

Protestáns halotti búcsuztatók. Irta **Marikovszky Gábor.** I-ső kötet. 3-dik kiadás. Ára 80 kr.

Pädagogische Studien in der Schweiz und in Baiern. Im Auftrage des kön. ung. Unterrichtsministeriums mitgetheilt von **Aladár Molnár.** 2 frt 50 kr.

A francia nyelv

levélszerinti önkéttatása Robertson T.

tanmódja szerint. Irta **Psenyeczki NAGY SÁNDOR,** a francia és angol nyelvek nyilv. tanára, a debreczeni ref. főiskolában és egy miniszterileg engedélyezett tanintézet tulajdonosa.

Ára egy levélnek, azoknak, kik a leveleket f. é. október végéig megrendelik 25 kr., későbbi bolti ára 30 kr. leend.

Ugyanazon szerzőtől megjelent:

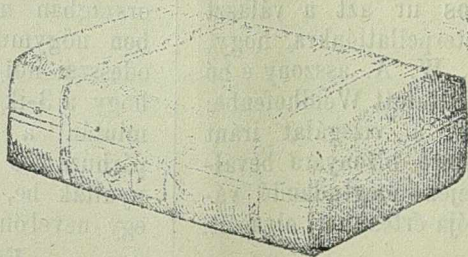
Az angol nyelv levélszerinti önkéttatása.

Ára egy levélnek 30 kr. Eddig 14 levél jelent meg.

184

7—*

Nagy

Bazár

Csapó Sándornál

KOLOZSVÁRTT

kalapos-, cipész- és szijgyártó művekből, lovagló és vadász-készletekből stb. stb.

Férfi-, női- és gyermek-lábbelik nagy-választásban.

Különös figyelmet érdemelnek saját gyártmányaink **SCHWÁRZ KÁROLY** úr művezetése alatt készítve.

Megrendelések férfi-lábbelikre gyorsan teljesíttetnek, és pedig topánok 48 óra, csizmák 3 nap alatt készíttetnek. A bőr és más kellekek közvetlen a legjobb hírű gyárakból hozattatnak s a munkaerő akként van fejlesztve, hogy még a tulzottabb igényeknek is megfelel.